

Uddeling, hvilket er i allerhøjeste Grad uheldigt. Jeg skal ikke gentage, hvad det ærede Medlem sagde derom; der er jo ikke noget at gøre; men jeg vil tillade mig at gøre et Par Bemærkninger med Hensyn til de meget uheldige Virkninger, det har baade for Kommissionerne og særlig for de Mænd, der skulde have godt af Loven. Det har jo hidtil været saaledes, at alle de Laanebegæringer, der kom ind, have kunnet effektueres, og det ikke alene uden Vanskelighed, men tværtimod have ogsaa de forskellige Kommissioner tilmed altid kunnet give Tillægsbevillinger. Jeg har saaledes adskillige Gange faaet givet Ekstrabevillinger anden Gang og en enkelt Gang tredie Gang, fordi det altid har heddet, at der var Penge nok, og saa var Ministeriet villigt til at give Ekstrabevillinger. Derefter har der selvfølgelig udviklet sig den Opfattelse, at det ikke var saa vanskeligt at faa slige Ekstralaan.

Tillige skal jeg pege paa en Praksis, der har udviklet sig, som ganske vist ikke er i fuld Overensstemmelse med Loven, men som jeg mener har været ret fornuftig. Medens vi nemlig ellers efter Loven ikke skulle foretage Forudbesigtigelse, før end vi have Ministeriets Bevilling af de Laan, vi have Brug for i det kommende Finansaar, saa have vi gjort det saaledes — og det tror jeg, mange Kommissioner have gjort —, at naar vi ere ude for at etablere Statshuse i Løbet af Sommeren, efter at Ansøgningerne ere komne ind til os — og mange af dem komme jo tidligt ind —, saa forudbesigtige vi samtidig, medens vi ere paa Egnen, de Projekter, der ligge i Nærheden. Det er baade en Besparelse for Statskassen og ogsaa en Bekvemmelighed for Kommissionen, som saa ikke behøver at foretage Rejserne igen om Efteraaret. Men deraf er der saa fulgt, at naar Kommissionen har set paa Forholdene og ikke haft noget at indvende, saa betragte vedkommende Ansøgere det næsten som givet, at de kunne faa Statslaan. Vi have ganske vist Gang paa Gang sagt til dem, at det kunne vi ikke sige absolut, inden vi have Ministeriets Tilladelse, men de ere nu en Gang ikke lette at stille tilfreds; de have vanskeligt ved at forstaa, at de skulle søge et helt Aar, inden de kunne faa Laan. De købe Jorden, naar den tilbydes, og ere ikke saa forudseende at sige: Næste Aar vil jeg etablere et Hus. Det kan maaske ogsaa være vanskeligt for dem at vente til næste Aar, og saa købe de og begynde at bygge, og det er hændt mere end een Gang, at naar

Kommissionen kommer ud for at forudbesigtige et saadant Projekt, har Manden ikke blot betalt flere Hundrede Kroner forud paa Jorden, men gravet Kælder og forberedt det hele til Bygning, og hvis han saa ikke kan faa Laan, er han økonomisk ødelagt. Selv om vi bekendtgøre hvert Aar i Maj Maaned efter Loven, at de skulle indgive Andragender til den Tid, hvis de vente at faa Laan — ja, jeg har endogsaa skrevet vejledende Artikler i de lokale Blade for at lægge dem paa Sinde, at de skulle lægge deres Planer i Tide og vente, til de faa Erklæring fra Kommissionen, inden de begynde —, saa have de glemt om Efteraaret, hvad der var skrevet i Bladene i Maj Maaned, og staa da ganske uvidende om Forholdene.

Nu sker det da i Aar, at vi ikke en Gang kunne faa bevilget Halvdelen af de Begæringer, der ere inde fra de forskellige Amtskredse, og det ærede Medlem fra Skern (Ovesen) henstillede derfor, om ikke der kunde gives en forøget Bevilling. Imidlertid have vi hørt, at efter den Stilling, den højtærede Finansminister indtager, har Landbrugsministeren ogsaa erklæret, at han anser det for umuligt, og det vil jeg ogsaa antage. Det vil vist være ganske haabløst at vente at faa bevilget 1 Mill. Kr. mere til den Sag. Men jeg vil derimod henstille, om det ikke af Hensyn til den Skade, der ellers sker — og Skaden gaar, som sagt, ud over de Husmænd, der nu have købt deres Jord og forberedt sig paa at faa Laanet til Sommer —, kunde ordnes saaledes, at der forskudsvis i det kommende Finansaar kunde disponeres over, jeg vil sige, indtil Halvdelen af de 3 Mill. Kr., der ellers ligge til næste Aar. Det er dog klart, at Staten vil let kunne skaffe Penge; derimod vilde de ulykkelige Laansøgere, som nu blive skuffede i deres Haab og maaske have begyndt, have meget vanskeligt ved at skaffe sig Laan, og hvis de ikke kunne det, ere de økonomisk ruinerede. Selv om de kunne skaffe Laan til Veje ad privat Vej i det Aar, som vil gaa, inden de kunne vente at faa Statslaan, vil det blive Banklaan eller i det hele Laan, af hvilke de komme til at give mindst 5 pCt. Alene det vilde volde dem betydelig Skade i deres økonomiske Stilling, der i Forvejen kan være svag nok. Jeg henstiller derfor til den højtærede Landbrugsminister ved en Forhandling med Finansministeriet og Rigsdagen at søge at faa den Sag ordnet saaledes, at der kunde disponeres over indtil Halvdelen, altsaa 1½ Mill. Kr. af det